

Dr Zorica Mršević 03.06.2024. **Između stereotipa suprotstavljenih strana: Analiza uloge žena u oružanom sukobu Hamasa i Izraela**, Danas, Lični stavovi

[Lični stavovi](#)

<https://www.danas.rs/dijalog/licni-stavovi/izmedju-stereotipa-suprotstavljenih-strana-analiza-uloge-zena-u-oruzanom-sukobu-hamasa-i-izraela/>

Stereotipno shvatanje uloge žena u svim savremenim oružanim sukobima najčešće smešta žene u kontekst mirotvornih i antiratnih protestnih aktivnosti.

Često se uočava i iniciranje i realizacija saradnje sa ženama suprotstavljenih strana, zahtevanje od sopstvenih vlada da okončaju sukob ako su strane u sukobu, ili, ako nisu, da u tom pravcu deluju na vlade sukobljenih strana.

Ne retka je i saradnja sa međunarodnim organizacijama u istom cilju, ili u organizovanju humanitarne pomoći civilima.

Zbog toga je bilo potrebno baciti pogled na sukob Izrael-Hamas koji je u toku, i gde se jasno mogu izdiferencirati uočiti različite uloge žena sa raznih strana, i one koje sadrže elemente tih stereotipnih shvatanja uloge žena, ali i one koje ne sadrže očekivane pacifističke komponente.

Za ove druge bi se pre moglo reći da sadrže izražavanje stavova sopstvenih vlada, dakle angažovanje u promociji politike svoje strane.

I ne samo u promociji, već je jasno i aktivno učešće u njenom kreiranju i sprovođenju.

Zoric Mršević FOTO: Medija centar Beograd

Uloga žena u sukobu između Izraela i Hamasa uključuje različite aspekte, kako na strani Izraela, tako i na strani Hamasa.

Uloga žena u Hamasu: borkinje i samoubilački napadi: Žene su ređe uključene u direktne borbe, ali su učestvovala u samoubilačkim napadima. Hamas jeranije koristio žene za izvođenje ovakvih napada jer su mogle lakše proći kroz sigurnosne kontrole.

Podrška i logistika: Mnoge žene podržavaju Hamas kroz pružanje logističke podrške, uključujući prikupljanje informacija, skrivanje oružja i pružanje utočišta borcima.

Uloga žena u Izraelu: Vojna služba: U Izraelu žene služe u vojsci, gde mogu biti uključene u borbene jedinice, obaveštajne službe, medicinske jedinice i druge važne uloge. Izraelska vojska (IDF) ima politiku obavezne vojne službe za žene

Hamas u bazi Nahal Oz

Te osmatračke jedinice Tapacitajnot – najčešće najmlađih vojnkinja imale su zadatak da satima sede u bazama za nadzor smeštene na granici sa Gazom, tražeći znake bilo čega sumnjivog.

U mesecima koji su prethodili Hamasovim napadima 7. oktobra, počeli su da uočavaju vežbe upada preko granice, lažno uzimanje talaca i farmere i stočare koji se čudno ponašaju sa druge strane ograde, a u stvari prikupljaju podatke.

Informacije o onome što su uočile tacpitanijot su preneli obaveštajnim službama i višim oficirima, ali su bili nemoćni da urade više. Bile su samo oči u situaciji nedostatka odgovora visokih oficira Izraelskih odbrambenih snaga (IDF).

Poduži plan sa detaljima o Hamasovim planovima bio je u rukama izraelskih zvaničnika više od godinu dana pre 7. oktobra, ali je odbačen.

Analitičarka veterana u izraelskoj obaveštajnoj agenciji Unit 8200 upozorila je tri meseca pre napada da je Hamas sproveo intenzivnu vežbu masovnog upada na izraelsku teritoriju.

Žene iz osmatračkih baza nisu dobile pažnju koju bi trebalo da imaju, a da jesu, donete bi bile ranije odluke i bilo bi urađeno šta je potrebno da se napad zaustavi ili da se na njega adekvatno odgovori snažnom odbranom. Nažalost, sve to je nešto što nije urađeno.

Najveći neuspeh bila je pretpostavka da je Hamas odvrćen – pretpostavka da „da, treniraju, da, imaju plan, ali da ga neće izvršiti“.

Dok je Hamas jurio kroz bazu Nahal Oz, ubio je na desetine ljudi. Žene iz ove vojne jedinice Tacpitanijot bile su među prvim Izraelcima koji su ubijeni 7. oktobra, kada je Hamas pregazio Nahal Oz – žene koje su tako pažljivo posmatrale granicu za izraelsku državu, i koje su se usudile da se plaše – uprkos tome što su znale ogromnu moć i resurse Izraela – da bi se tako nešto jednog dana moglo dogoditi.

Van granica Nemačke

Karin Žan Pjer, portparolka Bele kuće, reagujući na protestne skupove studenata u kampusima nekih američkih univerziteta: „Studenti imaju pravo da pohađaju nastavu i osećaju se bezbedno“, rekla je u maju na konferenciji za novinare, i dodala: „Nastavićemo da naglašavamo da se antisemitizam mora osuditi“.

Auror Berže, francuska ministarka za rodnu ravnopravnost i borbu protiv diskriminacije najavila je da će zaustaviti finansiranje svih francuskih feminističkih organizacija koje ne podržavaju izraelsko razumevanje „7. oktobra i onoga što se posle toga dogodilo“.

„Tražila sam da se sve finansijski podržane organizacije temeljno ispitaju – stotine i stotine udruženja – jer biti feministkinja znači govoriti, znači podržavati žene koje su osakaćene 7. oktobra“, rekla je ona „Ako postoji bilo kakva nejasnoća u izjavama koje su date, ne bi bilo u redu da ova udruženja i dalje dobijaju državne subvencije.“

Istaknute žene Nemačke

Bivša kancelarka Angela Merkel popularizovala je dosta pre rata Izrael-Hamas, termin „Staatchlicher Grund“ (državni razlog) kada se obratila Knesetu, izraelskom parlamentu, 2008. godine. Istakla je tom prilikom da je bezbednost Izraela za Nemačku „državni razlog“.

Termin državni razlog je „opravdanje spoljne politike jedne nacije na osnovu toga što su sopstveni interesi nacije primarni.“

Hiljade ljudi su na vikend protestima krajem 2023 i početkom 2024. protiv antisemitizma u Berlinu i drugim gradovima izrazile solidarost sa Izraelom. Solidarnost sa Izraelom i borba protiv antisemitizma imaju poseban značaj za Nemačku.

Nemačka je podnela teške posledice antisemitizma nacističkog režima tokom Drugog svetskog rata, dok je moderna Nemačka posvećena kritičkom suočavanju s prošlošću, očuvanju demokratije i ljudskih prava.

Međutim, kao i u drugim delovima sveta, antisemitizam nije potpuno iskorenjen. U toj zemlji iz koje je potekao Holokaust sada ponovo otvoreno jača antisemitizam, koji je i kvantitativno i kvalitativno prešao u novu, višu dimenziju.

[„Femicid ne treba da bude posebno krivično delo“: Lični stav profesorke Fakulteta za evropske pravno političke studije](#)

Protagonisti su desničarski nastrojani ultranacionalisti, dok propalestinski skupovi kao reakcija izraelsku ratnu operaciju u Gazi, otvoreno propagiraju mržnje protiv Jevreja i pozivaju na uništenje Izraela, čime se sve više radikalizuju i tradicionalno umereni akademski krugovi.

Zato su veoma relevantne osude antisemitizma od strane najviših zvaničnika nemačkih vlasti, predsednika, kancelara, ministara, kao i predsednice Bundestaga da lekcija Holokausta mora biti da se tako nešto nikada ne sme ponoviti, jer „Nikada više je sada“.

Analena Berбок ministarka spoljnih poslova, „Izrael ima pravo da se brani od brutalnog terora Hamasa, ima pravo na samoodbranu kao i svaka druga zemlja na svetu. I Izrael, kao i svaka druga zemlja na svetu, ima dužnost da poštuje međunarodno humanitarno pravo.

Takođe, zalagala se u januaru 2024. za nezavisnu državu Palestinaca, naglašavajući da Izrael može živeti u sigurnosti samo ako i Palestinci budu živeli u bezbednosti sigurnosti i dostojanstvu, kao i obrnuto: „Mira može biti samo ako je mir za sve ljude u regionu.“

Time se dosta razlikovala od nemačke zvanične politike, i više nije davala takve izjave ni u maju 2024. kada su tri evropske država zvanično priznale palestinsku državu, i kada je Nemačka stala uz najvećeg izraelskog saveznika SAD, insistirajući na tome da se rešenje o dve države može postići samo dijalogom, a ne priznanjem.

Nensi Fezer ministarka unutrašnjih poslova pozdravila je masovne proteste protiv političkog ekstremizma u koji je spadao i antisemitizam: „Budno civilno društvo je najjači bedem protiv desničarskih ekstremista. I ovog vikenda srce naše demokratije kucalo je na našim ulicama i trgovima.

„Nećemo dozvoliti da naš demokratski ustavni poredak iznutra ruše ekstremisti, izjavila je, pozdravljajući Zakon koji će omogućiti da se disciplinski postupci protiv službenika javne uprave koji zastupaju stavove političkog ekstremizma vode jednostavnije i brže.

Liza Paus ministarka za porodicu, starije, žene i mlade, izjavila je da je zadovoljna što zakon o digitalnim uslugama omogućava brže uklanjanje govora mržnje sa interneta.

Današnji desničarski ekstremisti na javno mišljenje deluju i iz senke digitalnog prostora, algoritma, lažnih vesti koje kreira veštačka inteligencija i širenjem propagande, a radikalizaciji su posebno podložni mladi.

Žene u vremenu megakrize

Kao jedna od kontramera predlaže se temeljnija nastava istorije, političkih nauka ili sociologije, za dublje znanje o istorijskom kontekstu i aktuelnim pretnjama demokratiji.

Predsednica Bundestaga Berbel Bas je bila oštra: „Ova eksplozija antisemitizma je sramota za našu zemlju... mržnja prema Jevrejima nije problem prošlosti, antisemitizam je problem sadašnjosti“, rekla je Bas.

Ona je naglasila da na svakom žitelju Nemačke leži odgovornost koja stoji iza poruke „Ne ponovilo se!“ kada je progon Jevreja u pitanju. „Odgovornost ne zastareva“

Direktorka frankfurtskog Centra za istraživanje globalnog islama Suzane Šreter kaže da strahuje jer antisemitizam u Nemačkoj pothranjuju tri društvene grupacije – islamske, levičarske i desničarske, što znači široku rasprostranjenost i prihvatljivost.

Jasno je da pripadnost ženskom rodu ne određuje tip ponašanja već samo konkretna pozicija blizine ili udaljenost od procesa donošenja odluka. One koje su bliske ili su i same donosioci odluka, npr. kao poslanice u nacionalnim parlamentima, ministarke u vladama i sl, pokazuju uglavnom karakteristike lojalnosti „sopstvenoj“ strani mnogo pre nego bezuslovni „ženski“ pacifizam. Promene u društvu, ekonomiji, kulturi i politici doprinose tome da se uloge žena i muškaraca približavaju, čineći žene sličnijim muškarcima u smislu mogućnosti, prava i očekivanja.

Politička zastupljenost žena nije više samo deo feminističke agende, udaljeni cilj koji tek treba da se postigne.

Danas sve više žena učestvuje u politici i zauzima političke funkcije, čime doprinosi donošenju odluka i oblikovanju društvenih politika.

A da bi došle do takvih pozicija i zadržale se na njima, žene su danas sve sličnije muškarcima, što ne sme da im se zamere ni u jednoj zemlji, u Nemačkoj isto kao i u Srbiji.

Autorica je profesorka Fakulteta za evropske-pravno političke studije

Stavovi autora u rubrici Dijalog ne odražavaju nužno uređivačku politiku Danasa.